

JÓESTÉT!

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Calea Regele
Ferdinand 64-66. Automata-telefon: 20—61.
Törvényszéki lajstromozási szám: 44.
Dos. No. 890—1938. Trib. Cluj, Secția III.

Kiadótulajdonos:
„JÓESTÉT!” Ujságkiadóvállalat R.-T.
Feladós szerkesztő és igazgató:
MAYER ANTAL

CLUJ, 1939. OKTÓBER 23.
VIII. évfolyam, 281. szám.

Hétfő

Románia álláspontja szerint:

Az ankarai egyezmény a Kelet békéjét jelenti

Moszkvai magyarázat az angol—francia—török megállapodással kapcsolatban —
Négyéves angolellenes blokádot készítenek elő a németek
„Valóra vált Anglia régi álma”

(ANKARA.) (Rador.) Saracioglu török külügyminiszter tegnap délután Isztambulból megérkezett a török fővárosba. Saracioglu az állomáson Saydan miniszterelnök fogadta.

SARACIOGLU NYILATKOZATA

A tegnapi számunkban közölt török külügyminiszteri nyilatkozathoz még a következőket jelentjük:

(ANKARA.) (Rador.) A török távirati iroda közli, hogy Saracioglu török külügyminiszter nyilatkozata folyamán felemlítette azokat a látnivalókat is, amelyeket moszkvai tartózkodása alkalmával megtekintett. Így többek között rendkívül nagy elismeréssel nyilatkozott a moszkvai földalatti vasut nagyszerű berendezéséről, továbbá a Volga-csatorna építkezéseiről, amelyek szerint minden nemzetnek becsületeére válnának. Felemlítette azt is, hogy most épül a Szovjet Unió óriási méretű kongresszusi palotája, amely méltán sorakozik Moszkva épületeire keihez.

WEYGAND TÁBORNOK ANKARÁBAN

(ANKARA.) (Rador.) A török távirati iroda közli, hogy Weygand francia és Wabel angol tábornokok tegnap tovább folytatták megbeszélésüket a török katonai körökkel. Este a miniszterelnöki palotában a kormányfő vendégei voltak. Arról, hogy mikor utazik el a francia és brit katonai küldöttség, pontos jelentés nem érkezett.

A MEGVALÓSULT ANGOL ÁLOM

(BERLIN.) (Rador.) A Deutsche Diplomatische Politische Korespondenz használt cikkben foglalkozik az aláírt török—francia, illetve török—angol egyezményről. Elmondja annak történetét, nevezetesen, hogy az aláírást so káig halogatták, mert remélték, hogy Saracioglu sikeresen fog Londonban és Párisban érdekeit összeegyeztetni. Ez azonban nem sikerült, s így Törökország sietve írta alá a szerződéseket. Angliában és Franciaországban most ünneplik Törökországot ezért, mert megvalósult egy régi angol álom. A gibraltári és Szezei kapuhoz most egy harmadikat is nyert: a Dardanellákat, amely viszont a Fekete-tenger kapuja. A szerződésnek Anglia részéről csak ez volt a célja. Törökország helyzete azonban ezáltal problémát okozott. Azt is hangsúlyozták, hogy a szerződés nem irányul harmadik hatalom ellen. Németország azonban tudja, hogy ellene irányul. Törökország felhagyott Kemal Atatürk politikájával és talán nincs is tisz-

tában azzal a veszéllyel, amely őt fenyegeti.

VON PAPEN KÜLÖNÖS MEGBIZATÁSA

(STOCKHOLM.) (Rador.) A National Tidende berlini munkatársa közli, hogy von Papen ankarai német nagykövet a legrövidebb belüli különleges megbízással visszatér állomáshelyére. Von Papen állítólag a brit—török és a francia—török megállapodások egyes pontjaira vonatkozólag fog értesítéseket beszerezni, azzal a céllal, hogy azokat Berlinnel azonnal közölje.

A SZOVJET UNIO ÉS AZ ANKARAI EGYEZMÉNY

(MOSZKVA.) (Rador.) A DNB jelenti a következőket: „Az Isvesztia című orosz lap vezércikkét közöl az angol—francia—török egyezményről, amelynek komoly politikai dokumentum-jelleget tulajdonít. A lap utal arra, hogy Törökország sztratégiai helyzete készítette arra a török kormányt, hogy Angliával és Franciaországgal megkötse a megállapodást, mert Törökország érdeke sok tekintetben azonos Angliáéval. A tények egész sorozata bizonyítja, hogy az angol és francia diplomácia terveiben sokszor tulmegy a határokon. Így Chamberlain miniszterelnök az alsóház ülésén kijelentette, hogy az angol—török egyezmény megkötését néhány hétre elhalasztották Saracioglu moszkvai látogatására való tekintettel, mert reménykedett abban, hogy Törökország és a Szovjet Unió között mégis létrejön a kölcsönös segélynyújtási egyezmény, párhuzamosan az angol—török egyezménnyel. Chamberlain nyilatkozatához hozzáfűzte azt is, hogy a török—orosz egyezmény csak azért nem jött létre, mert Törökor-

ság kötelezettségeit nem lehetett összehangba hozni Oroszország irányában azokkal a kötelezettségekkel, amelyeket Angliával és Franciaországgal szemben már vállalt. Ez a nyilatkozat kétségeit elárulja, hogy Chamberlain az utolsó pillanatig bizott az orosz—török egyezmény megkötésének lehetőségében.

Ilyen előzmények után teljesen érthetetlen és indokolatlan, hogy a Szovjet Unió nyíltan határozott álláspontját diplomáciai kudarnak minősítik éppen azok, akik ennek az egyezménynek a megkötésében reménykedtek, csak azért, hogy megkíséreljék Németország és a Szovjet Unió közötti egyenlenséget, vagy nézetkülönbséget támasztani. A Szovjet Unió közvetlen érdekeit nem érinti az angol—francia—török egyezmény, mert Törökországot semmiféle teljesítésre nem kötelezi abban az esetben, ha Oroszország háborúba keveredne. Törökországra csak az a kötelezettség hárul, hogy Angliával és Franciaországgal közösen Németország és Olaszország ellen folytasson háborút. Az a feltételezés pedig, hogy Törökországnak az angol—francia koalícióhoz való elkötelezettsége megmérgezhethetné a Szovjettel való kapcsolatát, minden alapot nélkülöz. A Szovjet Unió viszont nem csatlakozott és nem csatlakozik ehhez az angol—francia együtteshez és továbbra is megőrzi semlegességét és szabadságát a további magatartást illetőleg. Ez felel meg a Szovjet Unió békepolitikájának érdekeinek. Törökország viszont olyan kötelezettséget vállalt, amelynek értékei a közeljövőben fognak mutatkozni. A Szovjet Uniónak a maga részéről semmi oka nincs sajnálni a történeteket.

Béke a Keleten

(BUCURESTI.) (Rador.) A Timpul c. lap tegnapi száma vezércikkét közli: „Béke a Keleten” címmel. És ebben a következőket írja: „Az Ankarában két nappal ezelőtt létrejött háromoldali egyezményben Törökország a részéről szokásos lojalitással teljesítette azt a kötelezettségét, amelyet néhány hónappal ezelőtt abban az időben, amikor még a jelenlegi háború kitörése nem volt előrelátható, vállalt, azzal a barátságos nyilatkozattal, amelyet Angliával és Franciaországgal közösen szövegezett meg. Nem állunk szemben tehát semmiféle háborús ténnyel. Az egyezménynek kizárólag védelmi jellege van, kifejezett és pótbiztosítékokkal arra vonatkozólag, hogy megakadályozzák a háború áttérjedését ezek-

re a területekre. „Az orosz záradék” olyan természetű, hogy megerősítse a keleti békét. Ezt bizonyítja az a tény, hogy a török—orosz tárgyalásoknak Moszkvában történt megszakadása ellenére a két ország közötti barátság teljes egészében változatlan marad. Oroszország és Törökország szomszédai csak a legteljesebb megelégedéssel vehetik tudomásul ezt a tényt. Ennek az egyezménynek az aláírása azt jelenti, hogy elhatárolja a háború kiterjedését. Az egyezmény nem gátolja Törökországot abban a tekintetben, hogy a maga részéről is ténylegesen közreműködjen a keleteurópai béke megerősítésében. Ellenkezőleg Törökországnak a részvétele egészen természetes abban a törekvésben, hogy a szolidari-

tás kapcsolatát teremtsen meg az összes Balkán-államok között, továbbá, hogy megerősítse a baráti kapcsolatot a dunai államok között, amelyek valamennyien határozott béke és semlegeségi politikát folytatnak. Az ilyen csoportosítás a hadviselő államok javát is szolgálja, amelynek semmi érdekük sincs, hogy a harctér kiterjedjen távolra is. Egyben a déli biztonság biztosítását és nyújtja a Szovjet Unió részére is és bizonyítékát annak a megértő magatartásnak, amelyet a hatalmas köztársaság a maga békés szándékait illetően eddig is kifejezésre juttatott és megerősített. De még ezen felül is minden hasonló csoportosítás és tömörülés javát szolgálhatja az összes ilyen tömbe tömörült államoknak, amelyek ily módon kiépíthetik a maguk egységes övéhelyüket, függetlenségük és semlegességük megővására.”

(BUCURESTI.) (Rador.) A Curentul című lap is méltatja az angol—francia—török egyezmény jelentőségét és többek között a következőket írja: „Az a tény, hogy Törökország is tagja a Balkán-egyezménynek, az angol—francia—török egyezmény semmiféle tekintetben nem befolyásolja Románia külpolitikáját, hanem ellenkezőleg: mind jobban megerősíti azt a magatartását, amelyet szigorú semlegességével eddig is tanúsított.”

A JAPÁN KÜLÜGYMINISZTER NYILATKOZATA

(TOKIÓ.) (Rador.) Nomura japán külügyminiszter nyilatkozatot adott a sajtónak, amelyben leszögezte, hogy a német—orosz egyezmény semmiben sem befolyásolta Németországnak és Japánnak egymáshoz való viszonyát és egyezményét. Japán elég erős és elszánt ahhoz, hogy célkitűzéseit a Keleten megvalósítsa. Angliának, valamint Franciaországnak is el kell ismernie a Távolkeleten kialakult új helyzetet. Japán az Angliával folytatandó tárgyalásai során nyomatékosan le is szögezte ezt az álláspontját. Ami Japán és Amerika viszonyát illeti, Nomura hangsúlyozta, hogy Japánnak a Csendes Óceán felé békés szándékai vannak és reméli, hogy érdekeit össze tudja egyeztetni Amerikáéival. Amerikának is meg kell azonban értenie, hogy Japánnak joga van dél felé terjeszkedni, mert gazdasági érdeke elengedhetetlenül teszi, hogy nyersanyagát, amelyre elengedhetetlen szüksége van, innen szerezzék meg.

Kijelentette a külügyminiszter azt is, hogy a kommunistaellenes egyezmény továbbra is Japán külpolitikájának az alapja marad. Ami azonban nem jelenti azt, hogy Japán ellenséges magatartást tanúsítana a Szovjet Unióval szemben, ha és amennyiben a Szovjet vezetői tartózkodnának Japánban a bolsevista propagandától. Leszögezte végül Nomura tengernagy azt is, hogy a német—orosz megegyezés, semmiféle tekintetben nem befolyásolta Japánnak Németországhoz és Olaszországhoz való eddigi barátságos kapcsolatát.

JAPÁN MEGVÉDI ÉRDEKEIT

(TOKIÓ.) (Rador.) A Nisi-Nisi Sin-

Bum című japán napilap foglalkozva Grewnek, Amerika japáni nagykövete nek ísmert nyilatkozatával, azt írja, hogy Japánnak határozott és világos választ kell adnia erre a Japán érdekeit közelről érintő nyilatkozatra, illetve az Amerika részéről megnyilvánuló magatartásra. Az Asaki Sin-Bum c. lap pedig azt írja, hogy Japánnak nincs ideje tárgyalásokat folytatni Amerikával olyan értelemben, hogy visszaállítsák Kelet-Ázsiában a régi rendszert. Japánnak a keleti kérdésben elfoglalt álláspontja minden kétséget kizáróan világos. A lap hangsúlyozza azt is, hogy Japán és Anglia között a békés egyetértés csak akkor állhat helyre, ha Anglia nem folytat ten géri háborús kísérleteket a Keleten, mert a japán kereskedelmi flotta nem zavartathatja magát hivatása teljesítésében. A lapnak erre a megállapítására az szolgáltatott okot, hogy egy brit cirkáló, amely a honkongi angol flottához tartozik, legutóbb is át akart kútatni Kobe magasságában egy japán kereskedelmi hajót. A hajó azonban nem törődve a felszólításokkal, teljes gözzel igyekezett Jokohama felé és így sikerült elmenekülnie az üldöző brit hajó elől.

A BALTI-ÁLLAMOK MINTÁJÁRA

(HELSINKI.) (Rador.) Az orosz-finn tárgyalások most már gyors ütemben folynak és a befejezéshez közelednek. A Szovjet nemcsak politikai kérdéseket, hanem gazdasági és kereskedelmi vonatkozásukat is sürgősen rendezni kívánja Finnországgal — a Balti államok mintájára. A tárgyalásokkal kapcsolatosan a Neue Zürcher Zeitung azt jelenti, hogy Finnország a maga részéről olyan ajánlatot fog tenni, amely elkerüli a kölcsönös segélynyújtás jellegét. Ezzel szemben felajánlja azt és erre nézve biztosítékot is nyújt — hogy Oroszországot harmadik állam részéről Finnországon keresztül nem érheti támadás. Ezt az ajánlatot és biztosítékot megerősítendő az, hogy az összes északi államok együttesen garantálnák Finnország legteljesebb semlegességét.

INDOKOLT DERÜLTÁS

(LONDON.) (Rador.) A Daily Telegraph foglalkozva a stockholmi értekezlet eredményével, elégtétellel állapítja meg, hogy az északi államok szolidaritása és egységes magatartása következtében indokolt az a derültetés, amely a finn—orosz tárgyalások további folytatása és várható eredménye körül tapasztalható.

JÁRÓTEVÉKENYSÉG

(PÁRIS.) (Rador.) A francia főhadiszállás október 21-éről a következőket jelenti: „Nyugodt éjszaka után járótévékenység volt tapasztalható az egész frontszakaszon, néhol zavaró tüzési tüzzel.”

NÉMET HIVATALOS JELENTÉS

(BERLIN.) (Rador.) A német főhadiszállás október 21-éről a következő hivatalos jelentést adta ki: „A Mosel és Saarbrücken közötti arcvonalzakaszon élénk tüzési tevékenység volt, egyes helyeken pedig a gyorsított osztagok is tevékenységbe kezdtek. Az elöljáróság tegnap kiűrtette a Warndt erdőség környékét, nyugatra Saarbrückentől. A franciák már csak két magaslatot tartanak birtokukban, közvetlenül a francia front közelében. A nyugati hadszíntér többi vidékén nyugalm van, kivéve egyes helyeket, ahol gyenge tüzési tüz észlelhető.

ELSŐDORT NÉMET AKNAMEZŐ A VIHAROS TENGERTEN

(LONDON.) (Rador.) A brit sajtó közli, hogy napok óta tartó heves viharok egy német aknamezőt elsodortak erdei helyéről. Az aknák most északra, keletre és északra tartanak. Tegnap mintegy 17 robbanást lehetett megfigyelni. A brit admirális figyelmezteti a hajózási vállalatokat arra a veszélyre, mely fenyegeti őket az említett helyek környékén.

A SZOVJET CSAPATOK ÉSZT-ORSZÁGI ÁLLOMÁSHELYE

(MOSZKVA.) (Rador.) A Havas távirati iroda közli, hogy a szovjet csapatok elérték észti területen a számukra kijelölt támaszpontokat és azokon megkezdették berendezkedésüket.

BALTI NÉMETEK UTJA AZ OHÁZÁBA

(TALLIN.) (Rador.) A DNB a következőket jelenti: „Pénteken elindult Németország felé az Ontova nevű hajó, amelynek fedélzetén 70 balti-állambeli német visszatelepülő tartózkodik. Ugyanazon a napon elindult az Adler nevű gőzös is, amely viszont 300 német balti-telepest visz vissza a Harmadik Birodalomba. A hajók Gotenhafenben (volt Gdynia) fognak kikötni, ahol Lorenz főcsoportvezető, a visszatelepülők elhelyezésével megbízott kormánybiztos fogadja őket ünnepélyesen. A kikötőben Hitler-iffjak fognak sorfalat állani és Lorenz kormánybiztos rádióan át közvetített beszédében fogja a visszatelepülés rendkívül jelentőségét méltatni a Harmadik Birodalomra vonatkozólag.”

EGYETLEN KANADAI HAJÓT SEM SÜLYESZTETTEK EL

(OTTAVA.) (Rador.) A kanadai nemzetvédelmi minisztérium hivatalos jelentést adott ki, amely szerint a háború kitörése óta egyetlenegy kanadai teher-, vagy személyszállító hajót, amely elhagyta a kanadai kikötőket, sem süllyesztettek el. Ez a tény igazolja azt, hogy a brit birodalom tengerészeti ügyi minisztériuma megfelelő intézkedéseket tett az angol birodalomhoz tartozó hajók megfelelő biztonsága érdekében.

Hogor a fegyverszállítási tilalom fentartása mellett

(NEWYORK.) (Rador.) Hoover, az Északamerikai Egyesült Államok volt elnöke rádióbeszédet mondott. Utalt arra, hogy éppen ő volt az, aki nemrég javaslatot tett, hogy Amerika ne engedélyezze csak a védelmi jellegű hadianyagok és fegyverek Amerikából való kiszállítását és hogy fontos meghatározást tegyenek a védelmi és támadó jellegű fegyverek között. Alapvetően Hoover most is leszögezte, hogy a fegyverszállítási tilalom fenntartásának híve, különösen az olyan fegyverek kiszállítását tartja megtiltandónak, amelyekkel a polgári lakosság ellen lehet támadást elkövetni. Ilyenek a bombavetőrepülőgépek, a különböző gázok és a tengeralattjáró hajók. Ezek re nézve a szállítási tilalom továbbra is változatlanul fenntartandó. Védelmi jellegű fegyvernek tekinti azonban a vadász és felderítő repülőgépeket, a légvédelmi ütegeket és az ezek részére szolgáló lövedékeket is.

JÖVŐ HÉTEN DÖNTENEK A SEMLEGESSÉGI TÖRVÉNY ÜGYÉBEN

(WASHINGTON.) (Rador.) Az United Press jelenti. Amerikai politikai körök

A nemzetközi Vöröskereszt munkája

(BERN.) (Reuter.) A nemzetközi Vöröskereszt német és francia főmegbízottai Genfben érkeztek, hogy tanácskozzanak a hadifoglyok levelezésének továbbítása és a hadifoglyok hozzátartozóinak hivatalbeli értesítése tárgyában. A Vöröskereszt ugyanis a hadviselő államok országaiban székelő főmegbízottait utján mindennap pontos jelentést fog kapni az elfogottak nevével, állapotáról és arról a tartózkodási helyéről, amelyet számukra kijelölnek. Ezeket a jelentéseket a genfi központ sokszorosítani fogja és elküldi azoknak a német vagy francia közigazgatási kerületek vezetőinek, akik körzetében az illető hadifoglyok legutóbbi polgári foglalkozást ült. A körzetek polgári vezetősége viszont azonnal értesítést küld a hadifoglyok hozzátartozóinak. A leveleket is a polgári közigazgatási központok gyűjtik össze és továbbítják a genfi központba, amely viszont megküldi az egyes hadifoglytáboroknak.

BÉKEKILÁTÁSOK PALESZTINÁBAN

(LONDON.) (Rador.) A Reuter távirati iroda szerint a brit fővárosban kedvezően nyilatkoznak a palesztinai helyzet alakulásáról. Megjegyzik, hogy az a tény, hogy Irak tovább folytatja a közvetítést, a legszébb eredményelérését teszi remélhetővé. Beavatottak úgy

HAJÓTÖRÖTTEK BOR DEAUXBAN

(BORDEAUX.) (Rador.) Az Independent Hull nevű amerikai hajó fedélzetén megérkeztek annak a két angol hajónak hajótöröttjei, amely hajók az Atlanti Óceánon süllyedtek el. Ennek a két angol hajónak a neve Yorkshire és City of Mandalay. A hajótöröttek elmondották azokat a drámai körülményeket, amelyek között a két angol hajónak a német tengerelattjáró útján történt megtorpedozása és elsüllyesztése történt.

A CLEMENT ANGOL ÉS A SCHWABENLAND NÉMET HAJÓ ELSÜLYESZTÉSE

(NEWYORK.) (Rador.) A New York Times azt jelenti, hogy a Clement nevű angol hajót nem német nehéz torpedóbomból süllyesztette el néhány nappal ezelőtt, hanem a Schwabenland nevű német hajó, amelyet a háború kitöréséig a délamerikai hajóúton, mint repülőgépanyahajót használtak. Szentén ez a lap jelenti azt, hogy angol torpedóbomból néhány nappal később viszont elsüllyesztette a Schwabenland nevű német hajót. Az angol csatahajó felvette fedélzetére az elsüllyesztett német hajó legénységét, valamint az elsüllyesztett Clement nevű angol hajó kapitányát és első tisztjét is, akik, mint hadifoglyok tartózkodtak az elsüllyesztett Schwabenland fedélzetén.

BRAZILIA TÁVOLTARTJA MAGÁT A HÁBORUTÓL

(RIO DE JANEIRO.) (United Press.) Dr. Vargas braziliai államfő figyelmeztetést intézett a braziliai sajtóhoz, amelyben felszólította, hogy tartózkodjék minden véleménynyilvánítástól. Politikai természetű híreket magyarázat hozzáfűzése nélkül adjon le és mellőzze azoknak a híreknek a közlését, amelyek már első szempillantásra propagandajellegűek. A figyelmeztetés hangsúlyozza, hogy azok ellen az újságírók és laptulajdonosok ellen, akik a felhívásnak nem tesznek eleget, a törvény teljes szigorával fognak eljárni. Visszaesés esetében a lap beszüntetését is javaslatba lehet hozni.

A BOLGÁR KORMÁNYVÁLASZÁS

(SZÓFIA.) (Rador.) Az Avala távirati ügynökség közlése szerint Boris bolgár cár tegnap folytatta megbeszéléseit Bulgária vezető politikusaival a megalakítandó új kormány összeállítását tekintve. Arra vonatkozólag, hogy Kiosse-ivanov kap-e új megbízást, még megoszlok a vélemények.

NÉGYÉVES ANGOLELLENES BLOKÁD TERVE

(KOPPENHÁGA.) (Rador.) A Havas távirati iroda szerint a Politiken című lap szenzációs cikket közöl arról a 4 éves angolellenes blokád tervéről, amelyet Berlinben kidolgoztak. A tervet Werner Dailt, a blokád végrehajtó bizottságának elnöke tervezte és amint a Politiken írja, az rendkívül szigorú rendszabályokat tartalmaz. Olyanokat, amelyek nagyon súlyosan fogják érinteni nemcsak Angliát, hanem a semlegeseket is, amelyeknek nagyon nehéz lesz kivonni magukat a terv hatása alól.

„SZIVÉLYES LÉGKÖRBE”

(HELSINKI.) (Rador.) Erkkö finn külügyminiszter nyilatkozatot adott a Reuter tudósítójának, kijelentette, hogy az orosz—finn tárgyalások szívélyes légkörben és minden nyomás érzése nélkül folytak le. Ha ez a szellem továbbra is megmarad, úgy a tárgyalások során kielégítő megoldást lehet majd találni. Kijelentette a külügyminiszter azt is, hogy a tegnapi napon elutazott a finn küldöttséggel Tanner pénzügyminiszter is Moszkvába és megcáfolta azokat a híreket, mintha a Szovjet új követelésekkel lépett volna fel Finnországgal szemben. Megcáfolta azt a hírt is, mintha a Szovjet Unió kormányja sürgette volna Paasikivi Moszkvába való visszatérését. Finnország bizalma megerősödött a Skandináv államok stockholmi értekezlete óta és az amerikai kontinens részéről irányában megnyilvánuló rokonszenven és támogatás hatása alatt, amely különösen erkölcsi erejét növelte. A Finnország részéről fogantatosított katonai intézkedésekkel kapcsolatosan a finn külügyminiszter kijelentette, hogy azok csak Finnország határainak és a kormány semlegességi politikájának biztosítását célozták.

A DÉLTIROLI NÉMETEK SORSA

(RÓMA.) (Rador.) Ciano gróf olasz külügyminiszter és von Mackensen, Németország római nagykövete tegnap aláírták azt az egyezményt, amelynek értelmében a Dél-Tirolban élő német lakosság visszatelepedik Németországba. Azok a német származású olaszországi őslakók, akik német állampolgárságot akarnak nyerni, 1942. évi december 31-ig kötelesek az erre vonatkozó és a visszatelepítésről szóló kéréseket beadni. A visszatelepülők összes ingó vagy nyújtott és készpénzüket is magukkal vihetik. Erre vonatkozólag legmesszebbmenő támogatásukra és könnyítést biztosítják részükre.

LÉGITÁMADÁS!

(RÓMA.) (Rador.) Szombaton délután légitámadást jelző riadó volt Anglia keleti partvidékén. A franciaországi Nancyból azt jelenti a Rador, hogy szombaton délelőtt 10.15 órától 10.45 óráig volt légitámadást jelző riadó. A légvédelmi ütegek azonnal heves tüze lésebe kezdtek egy ellenséges repülőgép ellen, amely aztán északi irányban eltűnt.

A DÉLKELETEURÓPAI SEMLEGES ÁLLAMOK KONFERENCIÁJÁT TERVEZIK

(RÓMA.) (Dunaposta.) A Star című olasz lap feltűnést keltő cikket közöl Mussolini állítólagos jövő terveire vonatkozólag. A lap szerint a Duce abban fáradozik, hogy a délkelet-európai semleges államokat konferenciára hívja össze abból a célból, hogy a közöttük fennálló vitás kérdéseket békés uton rendezzék el. Ennek a tervnek Anglia sem állana útjába. Az angol sajtó ugyanis szintén ilyen értelműleg ír, sőt határozottan megjegyzi, hogy az ankarai egyezmény hatodik pontja nyitva hagyja lehetőségét ennek a konferenciának. A hír, amint a Dunaposta közli, még megerősítésre szorul.

LLOYD GEORGE BESZÉDE

(LONDON.) (Rador.) Lloyd George szombaton Carvanóban választói előtt beszédet mondott, amelyben megindokolta legutóbbi alsóházi beszédét. Hangsúlyozta: igazságtalanul vádolták őt, amikor azt állították róla: azt ajánlotta Angliának, hogy adja meg magát. Emelt hangon jelentette ki:

— Sohasem mondtam azt, hogy Anglia bármilyen áron békéért könyörögjön, mintha legyőzték volna. Csak azt kértem, hogy használják fel a ki-nálkozó tárgyalási alkalmat, amely talán az utolsó volt az utóbbi évek során. Tartózkodjanak attól, hogy esetleg végetes tévedéssel kiterjesszék a borzalmas háborút, amely embermilliókat és azok vagyonát semmisítheti meg a különböző országokban. Célkitűzésünk megvalósítása érdekében békés uton sokkal ajánlatosabb és előnyösebb, mint a kockázatokkal való megvalósítási kísérlet. Sohasem kértem azonban azt, hogy ezt a célkitűzést Anglia meg-alázó módon valósítsa meg.

Ertekezletre hívták össze a NUF tartományi és vármegyei tükarait

(BUCURESTI.) Constantin Giurescu professzor, a NUF szervezet minisztere a Nemzeti Újjászülés Frontja mezőgazdasági és kézműipari, ipari és kereskedelmi, valamint szellemi csoportjainak tartományi és vármegyei tükarait október 23-ára, hétfőn délután 5 órára értekezletre hívta össze. Az értekezleten, amelyet a képviselőház üléstermében fognak megtartani, Constantin Argetoianu miniszterelnök fog elnökölni.

A TOLVAJ

(Henry Bernstein darabjának reprize a Magyar Színházban.)

Mintegy 30 évvel ezelőtt Európa összes színpadain hatalmas sikert aratott ez a darab. Budapesten a legnevesebb színészek közreműködésével a legmeglehetőbb és legmagyogóbb sikerrel mutatták be a rövid idő alatt világhírnevet elért francia író színművét. A színház vezetésére szerencsés kézzel emelte ki „A tolvaj”-t az elfelejtett nagyszerű darabok tömkelegéből, hogy felelevenítse a szerelmes fiú, a szerelmes asszony és a szerelmes férj problémáját.

A darab tartalmát fölösleges ismertetnünk. Az idősebb nemzedék ismeri. A fiatalabb nemzedék pedig ott szorongott tegnap a színház padjain, ahol, élénken megérezve azt a felfogást, hogy ma a fiatalok nem komolyak, könnyelműek és nincs érzékük a mélyebb tartalom iránt. Ujat a szereplő színészek játéka nyújthatott. Mindenekelőtt a nagyon tehetséges Pényes Alice és Nagy István voltak azok, akik szokott ártérzett játékaikkal ismét kivívták a sikert. Második felvonásbeli jelenetük drámai magasságokat ért el. Dermedten figyelt minden mozdulatukra a közönség. Külön ki kell emelnünk Szabados Árpád detektív-alakítását. Vérteli, konok nyomozó volt. Igaz, hogy a szerző kívánsága és óhaja szerint a darabban mellőzött. Borovszky Oszkár, a kíméletlen, de fiát mégis rajongásig szerető apa volt az az együttes másik igen kiemelkedő szereplője, akinek láthatatlan párja a fiát személyesítő Lantos Bélával izgalmas, meghatározó és emberi volt. Paál Magda a tökéletes élethűséggel játszott a pazarló milliommos feleség szerepét.

A lelkes közönség hálás tapsokkal honorálta a művészek alakítását. A darab vérbeli író terméke, értékes, megdöbbentő. Hatása három évtized távlatából is változatlan. (m.)

Betegsegélyzői bélyegek

valamint posta-, drogéria, okmány, turisztikai, számla és aviatka bélyegek is a legnagyobb címletekbe is állandóan kaphatók a

Cal. Regele Ferdinand 59. Dohánytőzsdében

(Régi betegsegélyzővel szemben.)

— Liskai János rézöntő mester folyó hó 21-én váratlanul elhunyt. Temetése folyó hó 23-án, délután 5 órakor lesz a temetői kápolnából.

— Elvágta a nyakát a 72 éves munkás, Megdöbbszent öngyilkossági kísérlet történt tegnap Kolozsváron. Kovács Ferenc 71 éves munkás gyógyíthatatlan betegsége miatt Cicio Pop ucca 20. sz. alatti lakásán borotvával átvágta a nyakát. A mentők súlyos állapotban szállították be a sebészeti klinikára, ahol gondos orvosi kezelés alá vették.

— Chlond biboros nyilatkozata a lengyel nép szenvedéseiről. Vatikánvárosból jelenti a Dunaposta: Chlond lengyel biboros nyilatkozatot adott a Középeurópai Katolikus Közönségben, melyben jelentette, hogy nagy aggodalommal a szovjetcsapatok által megszállt lengyel területek helyzetét, melynek lakossága súlyos morális szenvedésen megy át. Nagy elismeréssel nyilatkozott arról a szerető gondosságról, mely a Magyarországra menekült lengyel honfitársainak irányában nyilvánult meg és köszönettel vette a magyar hatóságoknak, valamint Magyarország lakosságának a mindig testvér lengyel nép felé való szíves, tanúsított emberbaráti segítségét. Végül kijelentette a biboros, hogy a legszebb emlékekkel gondol vissza az Eucharisztikus kongresszus alkalmával a Magyarországon töltött időkre.

Felhívás Kolozsvár közönségéhez a katonai szolgálatra behívottak szegénysorsu családtagjainak felsegélyezése érdekében

(CLUJ-KOLOZSVÁR.) Kormánykezelésre, országszerte mozgalom indult meg a fegyverbehívottak szegénysorsu családtagjainak felsegélyezése. Kolozsváron a városi tanács Bornemisa Sebastian dr. elnökletével és a jótékonyági, valamint nőegyletek bevonásával két ízben is ülést tartott ebben a kérdésben és az egybegyűlték részletesen megbeszélték mind a segélyek gyűjtésének, mind azok a kiosztásának módjait. A határozat után Bornemisa Sebastian dr. polgármester a következő felhívást intézte Kolozsvár város közönségéhez:

Polgárok! Az országunk biztonsága és semlegessége érdekében ez évben végrehajtott katonai behívások, sok családtól éppen a fő-kereset idején vették el a dolgozó kezeket és ennek következtében az érdekelte családok súlyos pénzügyi nehézségek elébe. A szabadságolások ellenére még mindig hiányzik a munkáskezeknek egy része. De akkor is, ha mindnyájan visszatérnének családjaikhoz, nekünk, akik ismerjük a szegények szükségleteit, már előre számítani kell arra, hogy azoknak a száma, akik ezuttal Kolozsvár városból és a jótékonyági egyesületektől segítséget várnak, sokkal nagyobb lesz, mint az előző évek idején. Ilyenformán a szegények segélyezése messze túlhaladja a városi költségvetésbe felvett előirányzatot. E kérdésben viszont új hiteket nem nyithatunk, mert más, a költségvetés összeállításakor előre nem látott kérdések, mint pl. a polgári légvédelem megszervezése, elsőbbséget igényelnek. Ennek következtében a polgármesteri hivatal, a város területén működő jótékonycélú intézményekkel egyetértésben elhatározta, hogy emberi kötelességévé teszi a tehetőseknek, sőt azoknak is, akiknek csak a legszükségesebbjükhöz van meg, hogy a behívottak inséges családjait támogassák.

Annak ellenére, hogy Kolozsvár polgárságának adakozási készségéről már több ízben alkalmunk volt meggyőződni, ezuttal különleges felhívással fordulunk mindenkihez, hogy azok, akiket áthat az események fontosságának tudata és tisztában vannak azokkal az erőfeszítésekkel, amelyeket ezirányban más államok tesznek, adjanak pénzt.

vagy természetbeni támogatást, helyzetük, tehetségük és lehetőségeik szerint.

Kolozsvár minden polgára részvételenek biztosítása érdekében a város minden uccáját egy-egy hűlgyembi-zottunk látogatja végig, aki mozgalmunk lényegéről felvilágosítja a lakosságot. Az elosztás szigorúan az arra rászorultak között, a Gyámhivatal és a jótékonyági egyesületek képviselőinek véleményezése alapján történik.

Adandó segély lehet időnként tej, vagy kenyéradomány is, amelyet a következő iskolákhoz lehet elküldeni:

1. sz. elemi iskola, Páris ucca; 2. sz. elemi iskola, Regele Ferdinand ut; 3. sz. elemi iskola, Avram Iancu ucca; 4. sz. elemi iskola, Monostor; 5. sz. elemi iskola, Regele Carol II. ut; 6. sz. elemi iskola, Kardosfalva; 8. sz. elemi iskola, Fántáncu ucca; 11. sz. elemi iskola, Kajántói ut; 12. számú elemi iskola, Albinec ucca; 14. sz. elemi iskola, Cărmăzarilor ucca; 16. sz. elemi iskola, melegvölgy; 17. sz. elemi iskola, Cristian ucca; 18. sz. elemi iskola, Vânătorilor ucca; fűgyakorló iskola, Romei ucca; — leány gyakorló iskola, Bălcescu-ucca; 1. sz. református elemi iskola, Decebal ut; 2. sz. református elemi iskola, Victoriei ut; 4. sz. református elemi iskola, Kogălniceanu ucca; 2. sz. Szentpéter római katolikus elemi iskola, Foch marsall ut, vegyes unitárius elemi iskola, Berde Mózes ucca, lutheránus elemi iskola, Foch marsall ut, óhitű zsidó elemi iskola, Berthelot ucca, újhitű zsidó elemi iskola, Ferdinand király ut.

Az adományokat minden hét csütörtökön a nőegyleti hűlgyek és ország-örök gyűjtik össze, a városi tehergépkocsik útján. A pénz, vagy természetbeni adományok átvétele olyan módon történik, hogy a gyűjtőkönyvecské egy lapján a gyűjtő az adományt igazolja, míg az adakozónak arról aláírás ellen nyugtát ad. A szétosztást egy — hetenként vállalkozó — háromtagú hűlgybizottság végzi, a gyámhatóság bevonásával.

Szeretett polgártársaim! — Jelen felhívásunkat a szegényügy iránt tapasztalt megértő magatartáshoz és öntudatos állampolgári kötelességérzethez egyformán intézzük. Bizton reméljük, hogy mindenki átérti azoknak a napoknak súlyát, amelyekben most élünk.

A felhívást Bornemisa Sebastian dr. polgármester és Vlad Petre dr., városi tiszt főorvos írták alá.

TESTEDZÉS

Döntetlenül játszott a magyar B válogatott Bukarestben

(BUCURESTI.) Tízezer főnyi közönség előtt folyt le szombaton délután a magyar-román B. válogatott mérkőzés. A két csapat igen szép és nívós küzdelemet vívott egymással, amely végeredményben 1:1 (1:1) arányban döntetlenül végződött. A jugoszláv Popovics vezetésével a következő összeállításban indult meg a játék:

Magyarország B.: Csikós, Felföldi, Onódy, Bartóthy, Király, Tóth, Várady, Süttő, Hidas, Nemes, Tolva.

Románia B.: Justin, Petrescu, Lengheriu, Demetrovics, Dragan, Nistor, Lukács, Torja, Constantinescu, Dunareanu, Gh. Popescu.

Az első husz percben a magyar csapat támadott többet és szép összjátékkal ostorozta az ellenfél kapuját, de a védelem mindent mentett. A 12-ik percben azonban nem tudta megakadályozni Hidas pompás gólját. Ezután a román csapat magára tált, sokáig frontban maradt és négy szögletet is elért, de nem tudta egyiket sem értékesíteni. A 32. percben azonban megszületett az egyenlítő gól. Constantinescu 16 méterről küldött bombáját Csikós nem tudta védeni. Szünet után előbb a magyar csapat, később a románok támadtak többet, de a védelem mindkét résztől biztosan látta el feladatát.

A magyar csapatból Csikós kapus szenzációs játékot nyújtott, kivéve Onódy Tóth és a két szélső voltak jók a román

együttessel legjobb emberei Gh. Popescu, aki a mezőny egyik legjobb játékosa volt. Nistor és Lengheriu.

REMEK CSUCSOT FUTOTT AZ 500 M-ES SIKPUTÁSBAN KISS GYÖRGY. A Károly király stadionban szombaton délután Kiss György, a KAC kiváló atléta kísérletet tett az 500 méteres síkfutás román csúcának megdöntésére. A kísérlet fényesen sikerült. A nagyszerű formában levő versenyző 1 perc 06.2 mp.-t futott és ezzel megdöntötte Popoviciu (Viforul Dacia) 1 perc 0 mp.-es eredményét.

Dudás megbetegedett. Szalay játszik a magyar válogatottban. Bukarestből jelenti: Dudás, a magyar válogatott csapat világhírű játékosa váratlanul megbetegedett, úgy, hogy lemondta a román válogatott elleni játékot. Vitéz Ginzery szövetségi kapitány az újpesti Szalayt állította Dudás helyére. A magyar csapat összeállítása a mai mérkőzésen egyébként változatlan marad.

Sorozás Angliában. Londonból jelenti a Rador: A szombati napon 250 ezer 20-22 év közötti fiatal ember jelent meg az angol birodalom területén a sorozó irodák előtt, várva, hogy besorozzák őket az angol hadsereg kőteleibe. Az 1939. október 1-én és a következő katonai szolgálatot elrendelő törvény életbeléptetése óta ez volt az első rendes sorozás az angol birodalom

Öfelsége dr. Szász Pál a legfőbb gazdasági tanács tagjává nevezte ki

(Bukarestből jelenti a Rador: II. Károly király Öfelsége szentesítette azt a törvényrendeletet, amellyel Caranfil volt minisztert és dr. Szász Pált, az Erdélyi Magyar Gazdasági Egyet elnökét kinevezte a romániai legfőbb gazdasági tanács tagjává.

Hadirokkant földigénylők küldöttsége a tartományi helytartóságon

(CLUJ-KOLOZSVÁR.) Tegnap délután dr. Taronveanu Bazil vezetésével a kajántóvölgyi hadirokkantak küldöttsége jelent meg dr. Hodor Viktornál, Szamosztartomány vezértitkáránál. A kajántóvölgyi földkiosztás körül ugyan is évek óta pereskedés folyt, mert állítólag jogosulatlanok is kaptak földet, míg több hadirokkant, akikről legelső sorban kellett volna gondoskodni, föld nélkül maradt. Körülbelül fél évvel ezelőtt a kolozsvári tábla helyet adott a panaszosok sérelmeinek és a földkiosztás utólagos rendezése céljából elrendelte, hogy a mezőgazdasági hivatal állítsa össze azoknak a kajántói lakosoknak a névjegyzékét, akiknek a földigénye kétséget kizáróan jogosult. Miután ez a névjegyzék máig sem készült el és így a földigénylők ügye elintézetlenül áll, a küldöttség emlékiratot nyújtott át dr. Hodor Victor vezértitkárnak, amelyben kéri a névjegyzék mielőbbi összeállításának elrendelését. A vezértitkár a kajántói földigénylők küldöttsége kérésének a legmesszebbmenő támogatását ígerte meg.

— Az olasz királyi család lelki gondozója. Vatikánvárosból jelenti a Dunaposta: XII. Pius pápa és az olasz király és császár között megállapodás jött létre, amelynek értelmében a pápa felhatalmazást kapott, hogy az olasz uralkodó és a királyi család tagjainak lelki gondozására külön káplánt delegáljon a királyi udvarhoz. A delegált káplának püspöki rangja lesz és számos privilégiumot fog élvezni. Az olasz király és uralkodó család lelki gondozója az és uralkodó család lelki gondozóját az olasz király és császár nevezi ki a pápától.

— Meghalt a Bükk-erdőben öngyilkosságot elkövetett leány. Megírtuk, hogy Bereczki Margit Gredisteanu ucca 67. szám alatt lakó 16 éves szép fiatal leány öngyilkossági szándékkal kiment a Bükk-erdőbe, ahol nagyobb mennyiségű mérgeződatot ivott és mire az egyik erdőőr rátalált, a szerencsétlen leány már haldoklott. A kihívott mentők a tragikus sorsu leányt beszállították a klinikára, ahol azonnal orvosi kezelésbe vették, de már nem tudták rajta segíteni és óriási kínok közepette kiszivedett. A bevezetett vizsgálat során a rendőrség megállapította, hogy Bereczki Margit reménytelen szerelme miatti bánatában követte el tettét. A leány egyik gyermekkori játszópajtását szerette, aki foglalkozására nézve iparos, de egyik hozzátartozója állítólag ellenezte udvarlását. A tragikus körülmények között elpusztult fiatal lányt tegnap délután nagy részvét mellett temették el.

— Engedély nélkül semmiféle devizát nem szabad Jugoszláviából kivinni. Belgrádból jelenti a Rador: A pénzügyminisztérium rendeletet adott ki, amelynek értelmében mindazok a jugoszláviai részvénytársaságok, amelyeknek bemutatóra szóló részvényei külföldi kezek tulajdonában vannak, kötelesek azonnal bejelenteni ezeknek a részvénybirtokosoknak a nevét a Jugoszláv Nemzeti Bank devizaosztályának. Elrendelte a pénzügyminiszter egyben azt is, hogy a Nemzeti Bank devizaosztályának engedélye nélkül semmiféle deviza nem szállítható ki az országból. Ezzel devizával történő külföldre való kifizetés nem eszközölhető.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundatia pentru Scoală - BCU Cluj-Napoca.

Hatalmas leprakórházat építenek az amerikai Carville-ben

(CARVILLE.) (Lusiana.) A belpokosság néven is ismert rettenetes betegség ősidők óta pusztít az emberiség körében s egyik ama kóroknak, amelyeknek gyógyítási módját még ma, a huszadik században sem ismeri az orvosi tudomány. Ez a rettenetes betegség, amely főleg a távolkeleten pusztít, nem kerül el a világ többi táját sem. Több százra tehető például azoknak a száma, akik az Egyesült Államokban szenvednek ebben a betegségben.

Carville-ben immár 1766 óta fentartanak egy lepratelepet. Az United Press hírszolgálati iroda tudósítója most érdekes cikkben számolt be ennek kapcsán, amelybe hamarosan belekezdnek. Új otthont fognak építeni a carvillei leprások számára, még hozzá a legszebbet és a legmodernebbet, amelyet valaha is építettek e szerencsétlen élőhalottaknak. Ötmillió dolláros költséggel épül fel az új carvillei lepratelep, amely szinte kutatóintézet jellegű lesz. Az új épület higiénikus berendezése ugyanis módot fog nyújtani az orvosoknak arra, hogy megfigyeléseiket közvetlen közelből eszközölhessék. Így talán végre-valahára megtalálják majd a lepra orvosságát is.

Isadore Dyer dr. és Rev. Charles Boglioli, a katolikus pap, a lazaristák rendjéből, állami segítséggel 1884-ben nyitották meg Carville-ban a leprások kórházát. Egy régi épületrészben, mely még a polgárháború előttről maradt fenn, mint egykori rabszolganevelő, rendezték be az első „modern” leprakórházat. Ez forradalmi újítás volt ahhoz képest, ahogy a külszorgok lepratelepei mind embertől távol, szigeteken voltak s ott éltek, megfélemlítő orvosi segítség nélkül, szinte halálra ítélve.

A pap és az orvos, miután a terület megfelelő elkerítéséről gondoskodtak, éjnek idején szenes hajón szállították titokban betegeket a kórházba. Az Order of the Sisters of Charity három, önkéntesen jelentkezett tisztelendő nővére látta el a leprások gondozását. (Közben ugyanis Father Boglioli, az önfeláldozó pap maga is leprás fertőzést kapott és ebbe belehalt.) A vidéknek ez a része ekkor már kihalt volt. A környékbeli lakosság ugyanis, amikor megtudta, hogy lepratelepet létesítettek ott, első elkeseredésében fel akarta gyújtani a telepet, majd — miután karhatalommal távoltartották őket — elköltöztek messze vidékekre.

Bár modern felszerelése nem volt, a kórház igyekezett a betegeket a legjobb ellátásban részesíteni, gyógyítani próbálták őket s több önkéntesen jelentkezett orvos tanulmányozta betegségüket.

Most, hogy állami segítséggel felépítik a legmodernebb lepratelepet, melyben minden lesz, amit csak pénzért vásárolni lehet; a louisianai Marine Hospital orvosai bíznak abban, hogy megtalálják majd a lepra gyógyszerét. „Ha a lepra magától is meggyengült az évezredek folyamán s ha elhanyagolt betegeknél is mutatkozott valami gyógyulás, miért ne volna lehetséges, hogy ma, ebben az ultramodern lepra-kórházban megtalálja az orvosi tudomány a szörnyű kór gyógyításának évezredek óta kutatott titkát...”, mondták a megkérdezett szakorvosok szinte egyhanguan a United Press riportérének. Illetékes körök is a szakemberek optimizmusával várják, hogy öt-tíz éven belül hirtelen szerteröppenjen a hír az ötmillió dolláros lepratelep falai közül: „Megtalálták a lepra ellenszerét.”

— **Pulykakirálynőt koronáztak Kaliforniában.** A kaliforniai Ramona városában A. P. Holly baromfitenyésztő Holly-Omar nevű 18 hónapos pulykáját ünnepélyesen „pulykakirálynővé” koronázták a baromfitenyésztés történetében páratlan ama rekord-teljesítményéért, hogy 185 nap alatt 158 tojást tojt.

Mátrai Béla riportja:

Hogyan irtak Kolozsváron ujságot 60 évvel ezelőtt?

Az ujságírás hőskoráról, a gyertyakoppantóról, a pártharcokról és az akkori legnagyobb szenzációkról beszél a legöregebb kolozsvári ujságíró

(CLUJ-KOLOZSVÁR.) A képekkel, könyvekkel és emléktárgyakkal zsúfolt szobában dr. Gyalui Farkas, az egyetemi könyvtár volt igazgatója, ismert író és ujságíró, az egyik asztalról felemel egy furcsa szerszámot. Lehetett az olló vagy diótörő, esetleg kinzó eszköz, amivel sötét börtönök mélyére dobott rabok hüvelykujját szorították, hogy véres titkokat szedjenek ki belőle.

— Mondja meg nekem, ifju barátom, mi ez a szerszám? — fordult az ujságíró felé a ház ura.

Rövid tépelődés után bevallottam, hogy fogalmam sincs róla. Végül ő maga segített ki zavaromból.

— Gyertyakoppantó — mondotta. — Ennek a segítségével irtam gyertyafény mellett kezdő ujságíró koromban cikkeimet.

Ezzel a rövid párbeszéddel kezdődött meg az interjú az egyik legfiatalabb és a legöregebb kolozsvári ujságíró között.

Csak az igazat írni, a többi magától jön...

— A nyolcvanas évek elején, 1882-ben kezdtem meg ujságírói működésemet — indította el a beszélgetést a legöregebb kolozsvári ujságíró. Találkozásom a tollal váratlan és drámai volt. Abonyi Árpád, a Magyar Polgár akkori munkatársa az uccán fogott meg, vitt fel a lap főszerkesztőjéhez, Petelei Istvánhoz. Eleinte huzództam és azt mondtam, hogy én nem ujságíró, hanem orvos akarok lenni. Aztán azt mondtam, hogy fogalmam sincs az ujságírásról és azt sem tudom, hogyan kell írni. De kifogásaim nem sokat használtak, sikerült rávenni arra, hogy azonnali hatállyal lépjek be a lap kötelékébe. Tollat nyomatok a kezembe és a jóságos arcu Petelei István a következő szavakkal indított el utamra: — Az ujságírásnál csak egy szabály létezik. Igazat írni, a többi magától jön...

A futóhajnok ujságíró

— Abban az időben hősiessé vállalkozás volt ujságot írni és lapot szerkeszteni. Nem volt telefon, villany és kőforgógép. Az ujságíró kifutotta a lakást, amíg végigjárta az intézményeket és kilincselte az információkért. Mégis nagy szerepet játszottak az ország és legfőképpen a város életében. Abban az időben éppen Petelei honosította meg azt a szokást, hogy a közönség figyelmét tereljük el a véres vitákat hozó pártpolitikáról és fordítsuk érdeklődését a város fejlesztésének kérdése felé. Ebben a munkában aztán teljes szívvel-lellekkel vettünk részt mi, fiatal ujságírók. A politizálás és a színház az idősebbek munkatere volt. Heves harcot indítottunk a lap hasábjain a város szépítésének és kiépítésének érdekében. Minden kérdés és szerénytelenség nélkül állíthatom, hogy az akkori ujságíróknak köszönhető jó részben, hogy a város mai képe kialakult.

Harc a Szent Mihály templom körül

— Sikerült elérnünk, hogy csatornázták a várost, járdákat létesítettek, megépítették a vashidat, a tanítók házat, új színházépületet kapott a város stb. Nagy harcok voltak a Szent Mihály templom és a főter rendezése körül. A templom falai mellett ugyanis piszkos, sötét üzlethelyiségek húzódtak meg és mikor a kath. egyházközség elhatározta ezeknek lebontását, heves harc indult meg, hogy mi történjék a templom környezetével. Az egyházközség ugyanis azt határozta el, hogy oda fogja felépíteni azokat a hatalmas

bérházakat, amelyeket később a Str. Iuliu Maniu-ban létesítettek. Jömagam voltam az, aki naphosszat talpaltam és gyűjtöttem a tiltakozó aláírásokat ez ellen a terv ellen és csak heves viták árán sikerült elérnünk azt, hogy lemondottak arról, a főter elnyerte mai arculatát és egyike az ország legszebb főtereinek. Heves harcot indítottunk az ugynevezett pincérlányos vendéglők bevezetése érdekében. Ezek csinos és fiatal nőket alkalmaztak, akik aztán kifosztották pénzükből az egyetemre tuduló ifjúságot és sok esetben tragikus következményei voltak annak, hogy a fiatalok elmulatták a beiratási díjukat.

Miért nincs földgáz még ma sem Kolozsváron?

— Ez csak egyik tere volt az akkori ujságírói tevékenységnek. A legfőbb helyet a pártpoliika foglalta le, amely hallatlan kiélezte az ellentéteket a város, az ország lakossága között és olyan súlyos csapásokat mért a közéletre, melyet ma sem tud teljesen kiheverni. A legelszántabban, kimélet nélkül folyt a harc a kormány és az ellenzék között és egyik oldalról sem válogatták meg a fegyvereket. Legjobb bizonyíték a pártpolitika bűneire az, hogy Kolozsváron ma sincsen földgáz. Holott abban az időben a kormány jelentős összegeket szavazott meg a földgáz bevezetésére, de az ellenzék addig gáncsokodott, míg a kormány lemondott a tervéről. Így közvetlenül ennek az áldatlan harcnak köszönhető, hogy Kolozsváron nincs meg az a 40—50 gyár, ami lehetett volna és még sereg vállalat, intézmény, amelyeknek felépítése mind a földgáz bevezetésétől függött.

A legnagyobb szenzáció

— Az akkori évek legnagyobb szenzációja a mayerlingi tragédia volt. Bent ültem a szerkesztőségben és dolgoztam, amikor távirat érkezett, amely közölte, hogy Rudolf trónörökös meghalt. A szerkesztőség és az egész város pillanatok alatt olyan lett, mint a hangyaboly és az eset még hosszú időig izgalomban tartotta a közvéleményt. Nagy szenzáció volt az is, amikor a kolozsvári polgárság megelégedett a rendőrség durva bánásmódjával és a szó szoros értelmében kiverte a rendőrséget a városból. Nagy esemény volt Mátyás király szobrának leleplezése, amely alkalommal Apponyi gróf mondott nagyszabású beszédet, majd Ferencz József látogatása, amely alkalommal rekordszámú, menő több ezer szavazat távirati tudósítást küldött Budapestre a Magyar Távirati Irodának, amelynek itteni tudósítója voltam.

A fizetés

— Az ujságíró munkája akkor is, ma is halálatlan mesterség volt. Ha valamely politikai harcban az egyik fél javára írt, megharagudott a másik, ha fordítva történt, az előbbi kárörvendőn szitkozódott, ha pedig megírta az igazat, akkor mind a két fél neheztelt rá. Mindenkitől félt és rettegett ember volt. Amíg szükség volt rá, kedvben volt mindenki. Mikor elvégezte szerepét, szóba sem álltak vele. Erkölcileg egyetlen fizetése lehetett: az a tudat, hogy becsületes munkát végzett. Anyagilag annyit kapott munkájáért, hogy éppen csak, hogy nagynehezen meg tudott élni belőle.

1882 óta sok minden történt velem — fejezte be beszédét a legöregebb kolozsvári ujságíró. — Könyvtárigazgató lettem, ma már nyugdíjban vagyok. De azóta sem váltam meg a tolltól. Megöregedtem, napjaimnak száma igen kevés. Nem tudok megválni az írástól, olyan vagyok, mint a remon-

dás ló. Ha trombita szót hall, szaladni kezd és felkapja fejét...

Azóta nagyot fordult a világ. Ma már van telefon, rádió és kőforgógép, képtáviró, repülő és írógép. Új arcok ülnek az asztalok mellett, koronás főkel tárgyalnak, saját repülőgépen utaznak és szavukra hallgat a félvilág. Nincs gyertyakoppantó. Minden idegen és minden új.

Csak a fizetések maradtak a régiek...

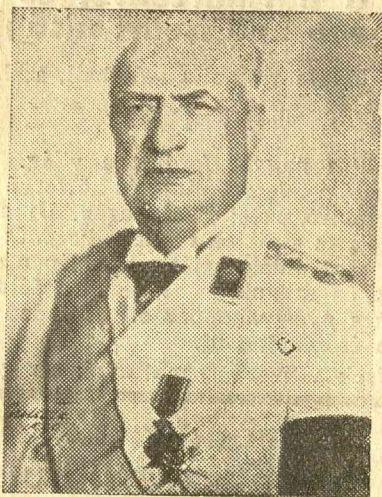
Erődtítmény a kőkorszakból

A mostani háborús időkben nem érdektelen a kőbevesző ősidők emberének haditechnikájával megismerkedni. Ha dr. Tachenberg bonni professzor érdekes kutatásai alapján betekintünk a kőkorszak hadászati viszonyaiába, szinte irigyeljük e kődős korszak ősemberét, aki még nem ismerte a modern fegyvereket és a modern háboru borzalmait. Alig tudjuk elhinni, hogy akkoriban a fatörzsekből álló kerítés volt a leghatalmasabb várfal, ami a várat övezte, hogy megtörje az ellenség támadásait.

A Hildesheimnél 1933 óta folyó kutatások, mondhatni, új korszakot nyitottak meg az archeológia területén. Észak-Németország legnagyobb őskori várát sikerült feltárni ezen a helyen. Az imponáló mű, amelyet a korai kőkorszak mesteremberi emeltek, s amelyben később az indogermánok, végül a cheruszkok laktak, egy földből és kőből épült két kilométer hosszú, gyűrűformájú sáncból áll. A fal tizen-négy hektár területet fog körül. A tulajdonképpeni várat több kisebb-nagyobb erődtítmény képezi és egy melléksánc, amely előtt mély árok vonul. A főszáncot részben rekonstruálni kellett. Legnagyobb tudományos értékkel a fatörzskerítés bir, amely az árok belső szélén emelkedik s amelyiket belülről egy széles töltés erősít meg.

— Ezer dollár egy szótagért. Az Egyesült Államokban eddig úgy tudták, hogy a legjobban fizetett szövegíró Shaw Bernard. Bárhova küldi közlésre kézíratait szavanként egy dollár tiszteletdíjat kap s ezt odaát, a rekordok hazájában is utolérhetetlen teljesítménynek tartják. Azaz, hogy csak tartották. Mert a világhírű angol író most lefőzte egy egyszerű amerikai munkás, Harris Roy gépkocsiszerelősegéd. Ő legutóbb mindössze három szóval ötezer dollárt keresett: szótagonként ezret. Igaz, hogy nem irodalmi teljesítmény, hanem egy pályázat kapcsán. Az egyik mozgóképgyár díjat tűzött ki annak, aki a legtalálóbb címet küldi be új darabja számára. 132.000 pályázat közül Harris Roy-ét találták legmegfelelőbbnek, aki ezzel a szöveggel pályázott: „Az emberi szívek”. A bírálatbizottság ítélete szerint ezek a szavak fejezik ki legtömörebben a darab tartalmát; így az ötezer dolláros első díj a mechanikusnak jutott. Az esetet persze felkapták az ujságok, Harris Hollywoodba hozatta a filmvállalat s ott a darab szereplői, melynek ő adott címet, nagy pompával és ünnepélyességgel fogadták. De dicséretére legyen mondván, mindez nem szédítette meg. Harris Roy kijelentette, nem kíván többé Shaw „versenyteséül” szerepelni, a filmmel sem akar közelebbi kapcsolatba jutni, hanem megmarad a kaptafánál. Az ötezer dolláron önálló javítóhelyt nyit és minden becsavagya továbbra is az lesz, hogy minél tökéletesebben javítsa meg a keze alá kerülő gépkocsikat...

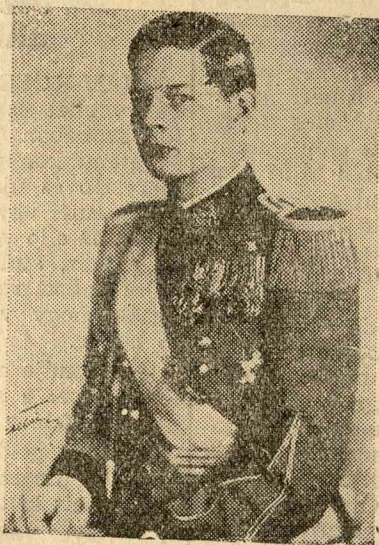
II. Károly király Őfelsége és munkatársai, akik a nemzeti ujjászületés munkáját sikerre vitték

CONSTANTIN ARGETOIANU miniszterelnök, a Nemzeti Ujjászületés második kormányának feje, a bölcs és gazdag tapasztalatokkal rendelkező kormányfő, aki rendíthetetlen akarat-
tal és céltudatos intézkedésekkel való-
sítja meg a Nemzeti Ujjászületés és
gazdasági megszilárdulás nagy munká-
ját. Nagyszabású beszéde, amellyel a
46. születésnapját ünneplő Felséget
köszöntötte, mély benyomást keltett
és általános tetszést aratott.

II. KÁROLY KIRÁLY ŐFELSÉGE, Románia dicsőséges Uralko-
dója, aki bölcs intézkedéseivel lendítette előre országát és népét
a fejlődés és biztonság útján. Születésnapját nagy lelkesedéssel
és fényes keretek között ünnepelte meg október 16-án az ország
egész népe.

MIHÁLY gyulafehérvári nagyvajda,
trónörökös, az ország és a román nép
büszkesége, jövő reménye.

GHELMEGEANU munkatárs I. Macovei vas-
tében megtekinté-
alagutat, amelyen
valahad l

GHELMEGEANU MIHAIL közmunka-
és közlekedésügyi miniszter, aki az
ország közlekedési hálózatának, vasut-
vonalainak, országutjainak kibővítését
és kijavítását nagyszabású munkaterv
keretében valósította meg és ezzel új
ütemet adott az ország gazdasági éle-
tének is.

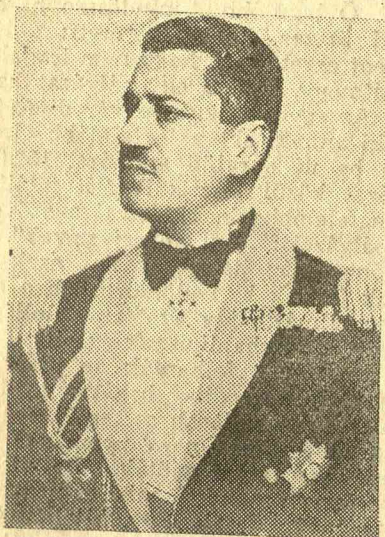

RADIAN ALEXANDRU, az új pro-
paganda- és sajtóminiszter, a kiváló
közíró és lapszerkesztő, Argetoianu
miniszterelnök egyik legbizalmasabb
híve, aki friss lendülettel valósítja
meg a felvilágosítás, a tömegoktatás és
nevelés nagyszabású munkáját.

N. CORNATEANU professzor, földmű-
velésügyi miniszter, aki céltudatos
intézkedésekkel jelentős mértékben
előmozdította a mezőgazdasági terme-
lést és a gabonaértékesítési törvénnyel
megfelelő árat biztosított a mezőgaz-
dák verejtékes munkájáért.

Német pülmányo

PAUL TEODORESCU tábornok,
szárnysegéd, légügyi és tengerészeti
miniszter, aki céltudatos intézkedései-
vel hatalmas mértékben megerősítette
az ország légi és tengerészeti had-
erejét.

Gusti professzor, a romániai kiállítások
főkörménybiztosa, aki a párisi és new-
yorki világkiállításokon öregbítette Ro-
mánia jó hírét.

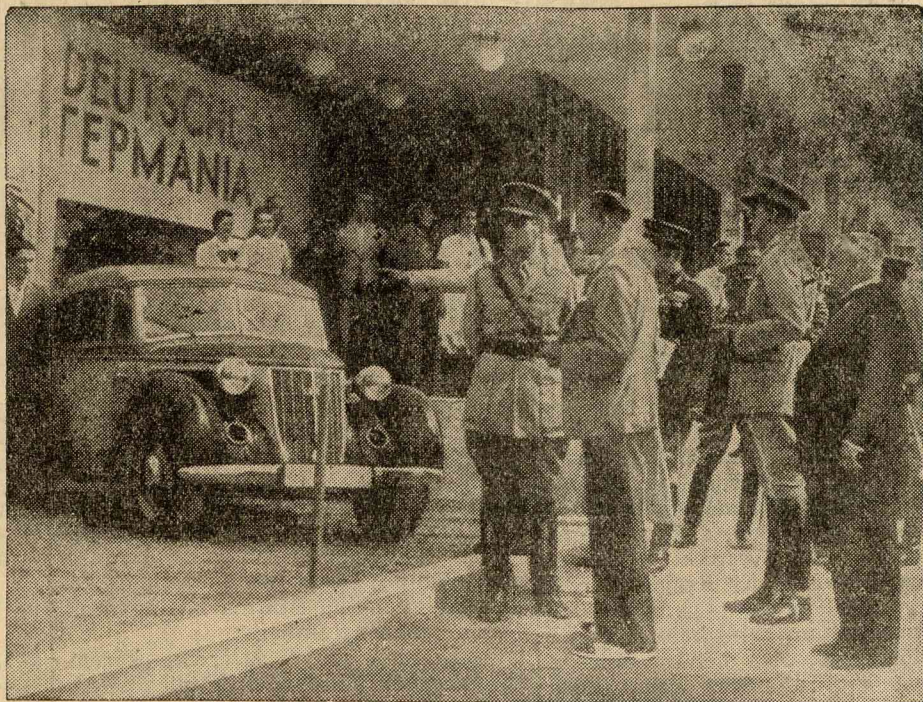

OTTESCU NICOLAE, az Argetoianu-
kormány belügyminisztere, egyik leg-
kiválóbb közigazgatási szakértő, aki a
tartományok királyi helytartóival
közös irányítja és biztosítja az
államélet működésének teljes sikerét.

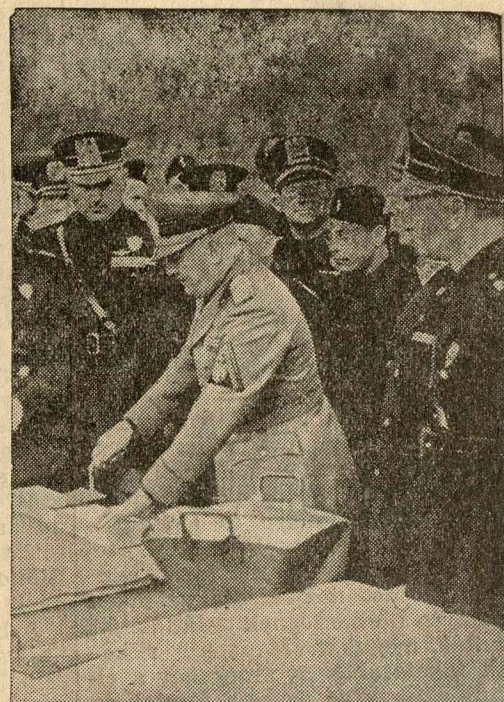
A ROYAL OAK pa Flo-
súlyesztette a 29-
1912-ben építette-
tak. A csatahajó-
áldozata lett 814-
get annak ellen-
brit csatahajó tá-
m, az ő-
hog

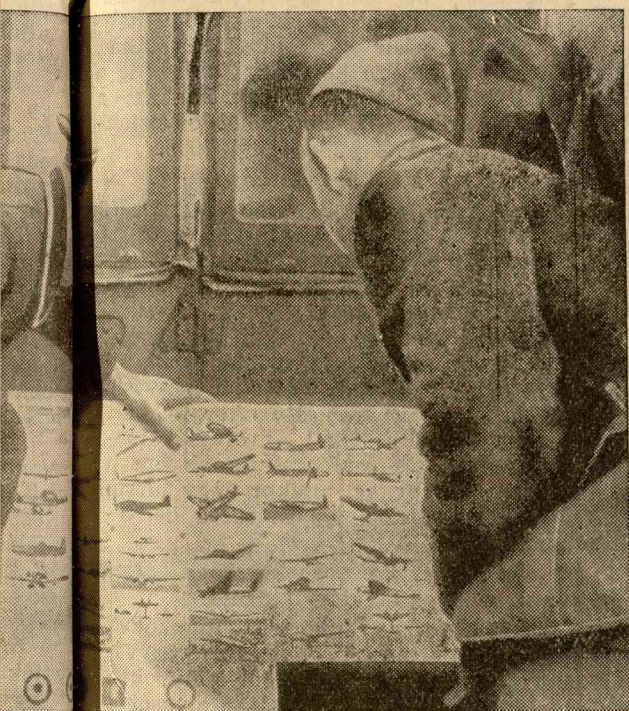
EANU munka- és közlekedésügyi minisz-
veinek és műszaki szakértők kísé-
retében egyben épített nagyszabású vasúti
állomás között lefektetett második
vonalat keresztül.

A görög király és a trónörökös pár megtekintik a thessaloniki kiállítást.

A DUCE megnyitja a Via Imperiale építkezéseit.

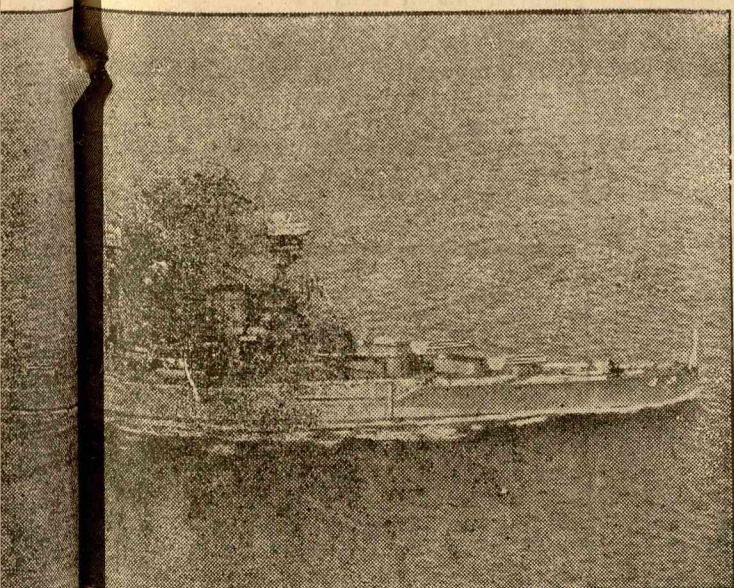
met pilányozzák ellenfeleik gépjelzéseit.

TIZEDES BŐL HADNAGY LETT. Francke tizedest (balról a második) a Courageous elsüllyesztéséért Göring marsall soron kívül hadnaggyá léptette elő.

VILÁGREKOD-KISÉRLET. Archam-
bean, a világhírű kerékpárversenyző
ismételten kísérletet tett arra, hogy az
egy órás vezetés nélküli távrekordot
megdöntse. Ez a kísérlet azonban nem
sikerült.

L OAK a Flow öbölben egy német tengeralattjáró el-
tette a 29. és 30. Royal Oak (Királyi tölgy) csatahajót, amelyet
építette egy millió fonsterlinges költséggel átalakított
csatahajó. Az új hajó tartózkodott és ezek közül a szerencsétlenség
lett 810. és 811. között sikerült megmenteni. A tömegszerencsétlenség
kellően megakadályozni, hogy a hajó több más
hajó társaságban az öbölben horgonyzott, mert a találat olyan
nagy volt, hogy a hajó pillanatok alatt süllyedt el.

Német katonai őr a Visztula partján.

A VENUS—UDR mérkőzés izgalmas jelenete a kapu előtt. P.
Válcov a kifutó UDR kapust megtámadja.

A gyász nem „modern“

A „Manchester Guardian“ kis cikke arról elmélkedik, hogy az utóbbi időben a gyász külső jelei egyre szerényebbek lettek Angliában. Különösen tudatára ébred az ember ennek, ha korunkat Viktória királynő uralkodásának korával hasonlítja össze. Férjének halála után a királynő olvasatlanul visszaküldte azokat a hivatalos iratokat, amelyekben nem volt elég széles a gyászkeret.

— Mostanában vajon hányan kapunk gyászkeretes levelet? — kérdi a cikk. — Akkoriban közeli rokon halála után kötelező volt a feketeségnek abban a felfokozott állapotában megjelenni, amit Wilde „A komolyság fontosságá“ban gúnyol ki. Az emberek végrendeletükben külön összegeket hagytak gyászkeztükre és gyászgyűrűkre. A gyerekeket tetőtől-talpig feketébe öltöztették, hosszú ideig minden szórakozást megtagadtak tőlük s még azt is illetlenségnek találták, ha elnevezték magukat. Manapság ritkán látunk feketeruhás gyermekeket s el-tűnően vannak az özvegyi fátylak is.

— Álomfű az állatok végzete. Vernon Vailey francia természettudóst hívták meg a portugálok annak a hatalmas méretű állati járványnak megszüntetésére törekvő bizottságnak elnöki székébe, amely hónapok óta pusztít Portugál Nyugatafrika felső vidékein s melynek nem tudták okát találni Vailey megérkezéséig. A tudós nyomában munkához látott és megállapította, hogy a hassandjei úgynevezett nagylegélőn, amely többszáz négyzetkilométernyi területet foglal el, egyes helyeken olyan fű terem, amely mérgező anyagokat tartalmaz és föltöbb alkalmas arra, hogy az állatokban kifejlessze a legmakacsabb — álomkórt. Az „álomfű“ teljesen hasznavehetetlenné teszi áldozatait és legtöbb esetben el is pusztítja azokat. Érdekes, hogy míg a szarvasmarhák pontosan meg tudják különböztetni az ehető füveket az élvezhetetlentől, az álomfűvel szemben érzéketlenek. Megállapították azt is, hogy a mérges fű teljesen új jövevény a kassandjei síkokon: magvát valahonnan Belsőafrikából sorolta oda a szél. A mérges fű miatt most parlagon hever a hatalmas kincses terület.

— A „világűr csavargója“ közeledik. 1937-ben nagy izgalom uralkodott a csillagászok körében. Egy új kis üstökös fedezett fel, amely óriási gyorsasággal, másodpercenként negyven kilométer sebességgel száguldott a Föld felé. Naponként három és félmillió kilométerrel jött közelebb a Földhöz, amelyhez majdnem olyan közel merész kedett, mint amilyen távolságra a hold kering, de azért a rettegve várt összeütközésből nem lett semmi. A Föld vonzódereje ugyan 6100 kilométerrel eltérítette az üstökös pályájától és anynyival közelebb került a mi égi testünkhöz, de azért olyan közel mégsem jutott, hogy teljesen a Föld vonzásának körébe esett volna. A jövő évben a tudósok ismét várják a „Hermes“ névre keresztelt csillag feltűnését. Számításaik szerint ugyanis a „világűr“ csavargójának ennyi időre van szüksége, hogy befussa a Nap körül pályáját. Most az a kérdés, hogy a Naphoz vagy a Földhöz lesz-e közelebb? A Napnak vonzó ereje huszonnyolcszor nagyobb a Földénél. Lehetséges tehát, hogy a „Hermes“-t a Nap vonzza magához, akkor a kis üstökös belezuhan az égő tömegbe és ezzel pályájának örökre vége. De az is lehet, hogy a Földhöz lesz közelebb és égi testünk magához rántja. A vége a folytonos közeledésnek az lesz, hogy a „Hermes“ végül — talán száz, vagy százötven év múlva — lezuhan a Földre. Minthogy a földgömb háromnegyedrészé tenger, valószínű, hogy az üstökös is a hullámok közé zuhan. Földünknek nagyrésze lakatlan. Ezt is számításba kell venni. A „Hermes“ átmérője alig több, mint két kilométer. Olyan kicsiny tehát, hogy ha a Föld pályáját keresztezné is, az összeütközés észrevétlenül történne meg.

Bereczky Vilmos riportja:

Közel egymillió kötet könyvet és félmillió okmányt őriznek a kolozsvári Egyetemi Könyvtár palotájában

Beszélgetés Muslea Ion dr. könyvtár-igazgatóval

(CLUJ-KOLOZSVÁR.) Az egyetemi városrész egyik sarkán, a Gh. Sion-terem, mint tudományos életünk bástyája tör az ég felé a kolozsvári Egyetemi Könyvtár. Impozáns épülete három évtizede városunk egyik építészeti büszkesége. A kolozsváriak már jól ismerik, az idegenek megcsodálják. Vasrácsos kerítés övezi, amely kis kertés udvart zár maga mögé, a kapubejárat fölött pedig nagy betűkkel díszelg: Biblioteca Universităţii Regele Ferdinand I.

A boltíves kapun belül komoly csend. Széles előcsarnok után néhány lépcsőn felhaladva két ruhatáros asztal közé kerül a belépő, a fogasokon a kabátok szárai. A folyosóról mindenfelé nagy szárnyas ajtók nyílnak, balra a földszinti folyosó végén pedig egyik ajtón ez a felírás: Vezérigazgató. Széles irodahelyiségbe jutok, innen jobbra nyílik az igazgató irodája. Hatalmas íróasztal mellett iratok közé temetkezve dolgozik dr. Muslea Ion, a kolozsvári Egyetemi Könyvtár igazgatója. Fiatalkor ember, akinek komoly, tudományos külsejét még növeli szarukeretes szemüvege, amely mögül érdeklődve néz a belépő felé.

Meg kell tekintenie!...

Hamarosan rátérek látogatásom céljára:

— Csak néhány kérdést szeretnék feltenni, igazgató ur.

— Kérem, készségesen felelek — válaszol mosolygva — de előbb meg kell tekintenie a könyvtárat. Egy félóra az egész.

Már cseppet is és néhány pillanat múlva kísérő szegődik mellém. A főbejáratnál szemben üveges ajtón parkettes helyiségbe lépünk. Két oldalt métermagasságu szekrények számtalan sora.

— Ezek a katalógus-szekrények — magyarázza kísérőm. — Az olvasó itt kell megkeresse a kívánt könyv számát. Ez itt pedig — mutat a következő nagyméretű, tágas helyiségre — a nagy olvasóterem.

A hosszú asztaloknál olvasmányukba elmerülten fiatal emberek — bizonyára egyetemi hallgatók — ülnek, akik fel sem néznek az ujonnan érkezőkre. A termen áthaladva keskeny lépcsőházba kerülünk. Itt a kép már teljesen megváltozik. A széles szárnyas ajtókat kis, biztoszáru vasjáték váltják fel és a négy szögben körbefutó lépcső kis felvonót vesz körül.

— Ez a könyv-lift — folytatja magyarázatát a kísérő. — De talán a legjobb volna a pincénél kezdeni — s már indul is lefelé. Hamarosan vasajtó előtt állunk. A negyedszáz méter hosszú, betonoszlopos földalatti teremben a könyvtárványok számtalan sora.

— Itt tartjuk azokat a könyveket — magyaráz ismét — amelyeket nem használunk, melyeket senki sem keres.

— Hány kötet lehet? — kérdelem.

— Hogy hány kötet? ... — gondolkozik, — lehet vagy tíz-huszezer.

Ahol a könyvet méterrel méri Egy emelettel feljebb is könyv és könyv. Középen ut és balra-jobbra pár huzamos könyvtárványok. Hogy hány sor, nem tudom. Nem is kezdem megszámolni. Félek, hogy a kísérőm el-unná magát.

— Ezek a könyvek már az olvasók kezén forognak — folytatja. — A számozást mindig a falfelől alsó sarokban kezdjük és onnan felfelé növekszük. Aztán tudjuk, hogy ennyi egy méter könyv — mutat egy állvány-szakaszra. És valóban, az állvány több méteres darabból tevődik össze.

— Hogy-hogy? A könyvet méterrel méri?

— Méterrel kérem, mint a szövetet. De ez nem nagyon fontos. Inkább csak nekünk.

— Meg tudná mondani, hány méter könyv van ebben a könyvtárban? Mosolyogva csóválja a fejét:

— Igazán nem. Nagyon sok lehet.

Az újságterem, a levéltár

Terem terem után, tele könyvespolccal és könyvvél. Újabb vasajtó nyílik és új kép. Ez is nagy terem és köröskörül fiókok. Mintha világvárosi postán lenne az ember.

— Ez itt az újságterem, kérem. Ide érkeznek be a lapok köteles példányai, amelyeket fiókokba rendezünk. Havonként azután leküldjük a könyvkötő műhelybe, bekötés végett.

A szomszédban az újságok gyűjteménye. Polcokon vastag bekötött példányok. Megfakult kötés, megsárgult lapok. Sarkukon évszámok: 1860, 1861, 1862... Újabb terem. Ez a kiállítás. Régi román történelmi jelentőségű kéziratok. Az Astra kultúregyesület rengeteg fényképfelvétel.

Már a legfelső emeleten járunk. Az ajtó felett tábla: „Levéltár.“ A falak mellett két és félméter magasságban megszámozott bádogdobozok. Felnyitom az egyik fedelét. Iratok vannak benne. Fent karzat fut körül. Azon is polcok, tele könyvekkel, bekötött okmányokkal. A karzat korlátján keretben színes címerek. Az ajtó feletti címer alatt vastag felirat: „A Katonacsalád címere.“

Kérdések — feleletek

Ismét a Muslea igazgató szobájában ülök. Most már kérdően néz rám. Most már várja a kérdéseket.

— Hány könyv van a könyvtárban?

— Nem tudom — mosolyog, mint akit nagy probléma elé állítottak. — Körülbelül megmondhatom. De tudni kell, hogy az Egyetemi Könyvtár 1872-ben fuzionált az Erdélyi Múzeum Egyesület könyvtárával. És ez az egyesülés annyira teljes, hogy ma a polcon egymás mellett állnak az Egyetemi Könyvtár és az Erdélyi Múzeum Egyet. tulajdonát képező könyvpéldányok, annál is inkább, mert mi nem tárgy, illetve tartalom szerint, hanem nagyság szerint rendezzük a könyveket. Más-keppen elképzelhetetlen lenne. Csak a katalógus, ami rendszert tart ebben a könyvtengerben. A könyvek számára vonatkozólag a leghelyesebb, ha a legutóbbi statisztikát vesszük alapul. Eszerint az Egyetemi Könyvtárnak 408.778 könyv, 67.379 kötet folyóirat, 15.113 kötet napilapja, 689 különböző irat, 713 okmány, 295 kézirat, 2 képanyom és 41.269 különféle nyomtatvány van a tulajdonában. Az Erdélyi Múzeum Együletnek 158.493 könyve, 14.019 kötet folyóirata, 9815 kötet napilapja, 2015 különféle irata, 504.219 okmánya, 4018 eredeti kézirat, 233 képanyom, és 124.428 különböző nyomtatványa van. Tehát összesen 839.221 nyomtatványt őrzünk ennek a könyvtárnak a falai között.

— Mennyivel emelkedik évenként a könyvek száma?

— Ezt is a legutóbbi statisztika mutatja meg. 1938-ban a könyvtár a vásárlásokkal, adományokkal, köteles példányokkal és nemzetközi cserepéldányokkal 13.990 kötettel szaporodott. Ebbe azonban az előbbi adatoktól eltérőleg a több példányban beszerzett műveket is beleszámítottuk. Ezenkívül egy év alatt még 11.945 különféle nyomtatvány érkezett a könyvtár részére.

A Sion-terem

— Igen értékes része a könyvtárnak Gh. Sion gyűjteménye, amelyet a róla

elnevezett Sion-teremben helyeztünk el. Ez képanyom gyűjteményből áll, amelyek moldovai, munténiai és erdélyi képeket ábrázolnak. Ezenkívül egy teljes román pénz- és éremgyűjteményt, továbbá egy teljes román bélyeggyűjteményt is őrzünk ebben a teremben. Itt megtalálható a legrégebb XIV. századbeli román pénzdarab és a bélyeggyűjteményben a több mint félmillióért érő híres ökörfejes bélyeg is.

— Hányan keresik fel évente az Egyetemi Könyvtárat?

— A legutóbbi kimutatás szerint egy év alatt 65.111 olvasója volt a könyvtárnak, akik 122.160 kötet könyvet olvastak ki. Az újságolvasó termet, mert ilyen is van, 8465-ön keresték fel.

— Melyik hónapban legnagyobb a forgalom?

— Februárban. Ebben a hónapban naponta átlag 397-en átlag 603 könyvet vettek igénybe. A legkevesebb az olvasó augusztusban, amikor a napi átlag mindössze 39. Van egy olyan termünk is, amelyet többnyire az egyetemi hallgatók különféle okokból (hideg lakás, lármás ház stb.) keresnek fel és itt a saját könyveikből tanulnak. Ezeknek a számát évente 25.526. Ebből orvostanhallgató 13.337, joghallgató 7905.

— És a Népkönyvtárban?

A Népkönyvtárt 247 nap alatt 26.303 olvasó kereste fel, akik közül 16.311 román és 9992 kisebbségi volt. Összesen 30.527 könyvet vettek ki a könyvtárból, amelyek közül 23.903 könyv román és 6624 magyarnyelvű. Az olvasók számának napi átlaga 106. A legforgalmasabb a vasárnap. Mert a könyvtár ekkor is nyitva van. Ilyenkor felemelt számú személyzet áll az olvasók rendelkezésére. A legforgalmasabb hónap viszont a február, amikor egy hónap alatt 4508 olvasó keresi fel a könyvtárat.

— Milyen könyvet keresnek leginkább a Népkönyvtár látogatói?

— Elsősorban irodalmi munkákat, azután utleírásokat, műszaki könyveket, életrajzokat, Országőr-könyveket, történelmi munkákat stb. Az olvasóink nagyrésze, közel 90 százaléka iskolai tanuló, de a képet gyakran tarkítják 70 éves agastyánok és mezitlábás 5-6 éves gyermekek is. Mert az olvasóteremben kellemes meleg van, különösen, ha otthon nincs fa...

A kapuban 4-5 egyetemi hallgató cigarettázik a kellemes őszi napsütésben, hogy azután lecsillapított szenvedéllyel tovább folytathassák a komoly munkát. Visszanézek és a csillogó ablakok a tudomány önbizalmával néznek farkasszemet a város főterével...

— Öt kiscica mint potyautas. New-yorkból jelentik: A st.-louisi repülőterem furcsa felfedezésre jutott a pilóta, aki New-Orleansból érkezett géppel. A repülőgépen öt virgonc kiscicát talált, amelyek nem szerepeltek sem az utas, sem a csomaglistán. Mindegyik cica nyakában szalag volt, azon pedig egy érem, amelyen a cicák neve volt feltüntetve. Amerikai izlés szerint a cicák a kanadai ötösikrek nevét viselték. Ezen az alapon nem is volt nehéz megállapítani, hogy hová való az öt kis potyautas. Kiderült, hogy a játékos állatok a Missouri államban levő Yackson város területén surrantak be a gépbe, amíg az ott állomásozott. Az öt cica ugyanis a yacksoni repülőter közkedelt macskájának: a Zeronak öt kölyke volt. Most repülőgépen visszavitték őket szülőhelyükre.